

ویژگی‌های یک پدر خوب

فصل دوم: نقش پدر در اسلام و مسلمان حسین ابراهیمی

نقش پدری در عین اینکه گاهی در جامعه ما سخت می‌شود، بدون شک یکی از لذت‌های بی‌نظیر زندگی است. آنگاه که پدر پس از سال‌ها تلاش در تربیت فرزند، زیبایی جمال و سجایای اخلاقی فرزندش را می‌بیند و مثل باغبانی که به باغ زیبایش می‌نگرد، از دیدن فرزندش لذت می‌برد. همچنین، پدری که اهل تلاش شبانه‌روزی برای وسعت‌دادن به زندگی خانواده‌اش است، دیدن لبخند رضایت بر صورت اعضای خانواده، خستگی از تنش به در می‌کند. البته یک پدر خوب و موفق باید ویژگی‌هایی داشته باشد که در این نوشتار کوتاه به برخی از آن‌ها اشاره می‌کنیم.

اولین موضوع که از پایه‌های مهم تربیتی است و گاهی هم در جامعه ما به آن کم‌توجهی می‌شود، وقت‌گذاشتن برای خانواده به‌ویژه فرزندان و بازی کردن با فرزندان در دوران طفولیت است. این موضوع می‌تواند رابطه عاطفی پدر با فرزندان را تحکیم ببخشد و او را در تربیت و هدایت‌های آینده آن‌ها کمک کند.

نکته مهم دیگری که می‌شود به آن اشاره کرد، صبر و حوصله و متانت در ارتباط با اعضای خانواده و با احترام برخوردکردن با آن‌هاست، به‌ویژه شیوه برخورد مرد در خانواده با همسرش. درس بزرگی برای فرزندان است که پیامبر خدا^(ص) فرمودند: بهترین شما کسی است که برای خانواده خود بهترین باشد.

یکی از جملاتی که خیلی در موضوع تربیت فرزندتکرار می‌شود، موضوع الگوپذیری فرزندان است. یک پدر خوب باید مدام این موضوع را به خودش یادآوری کند که الگوی فرزندانش است، حتی سبک صحبت کردن و نوع راه‌رفتن و رفتار کردن فرزندان در آینده یادآور او خواهد بود. پس باید پیوسته به فکر اصلاح خود و مراقبت از رفتارش باشد.

امام صادق^(ع) درباره وظایف یک پدر خوب، در روایتی زیبا می‌فرماید: مرد برای اداره خانه و خانواده‌اش باید سه کار انجام دهد، هرچندبر خلاف طبع او باشد، خوش‌رفتاری، گشاده‌دستی به اندازه و غیرت و ناموس داری. (منتخب میزان الحکمه، ۲۸۰)

چقدر زیباست که همسر و فرزندان از رفتار خوب یک پدر در منزل تعریف کنند و مشتاق دیدار او و لحظاتی باشند که او در کنار آن‌هاست. همچنین، شایسته مؤمن است که بهترین رفتار را با خانواده‌اش داشته باشد که در این حدیث شریف هم به آن اشاره شده است.

نکته‌دوم، که در بسیاری از احادیث آمده، این است که مرد و پدر باید برای رفاه‌وراحتی خانواده و وسعت‌دادن به زندگی آن‌ها تلاش کند که چنین کسی در پیشگاه الهی از اهل عبادت محسوب می‌شود و در روایات آمده که از مجاهدان در راه خداست. نکته سوم که گاهی متأسفانه در جامعه ما کم‌رنگ شده است، غیرت مردانه است، یعنی ناموس داری، یعنی اینکه مرد اجازه ندهد همسر ودخترش در معرض نگاه‌های آلوده یا خدای نکرده دست‌درازی بی‌شرمان و نامحرم‌ان قرار بگیرند و در این‌باره، حفظ امنیت خانواده خودش و سلامت جامعه برای او اهمیت داشته باشد.

خدای بزرگ به همه ما کمک کند تا در چندصباح زندگی دنیا بتوانیم به وظایفمان عمل کنیم شرمنده خدای خود، خانواده و اطرافیانمان در دو دنیا نباشیم.

ان شاء...

بردارو بخوان

روزهای انقلاب

چطور زنان یک روستا در ایران انقلابی شدند؟

این اثر روایتی است از تجربه زیسته یک فرد غیر ایرانی در ایران، در روزهای پراشتهاپ قبل از انقلاب، نویسنده مری هگلند به عنوان روایتگر، فردی است که بدون داشتن هیچ برنامه‌ریزی از قبل در روزهای نزدیک به انقلاب سال ۵۷ در حالی که یکی از روستاهای شیراز را برای اقامت خود انتخاب کرده، شاهد آن بوده است. این پژوهشگر آمریکایی به شکلی زنده و مستند شاهد تغییراتی بوده که میان مردم یک روستا که افرادی عادی و

معمولی به حساب می‌آمده‌اند به‌وقوع پیوسته است. مردم و به‌ویژه زنانی که به جریان جاری در کشور در آن روزهای بحرانی پیوستند و در حقیقت انقلابی شدند. پس از آن نویسنده مشاهدات خود را بعد از گذشت چند دهه از انقلاب در سال ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۸ پی گرفته و تغییراتی را که شاهد آن بوده بیان کرده است. دیدگاه این شخص و خواندن این روایت برایتان خالی از لطف نخواهد بود. میترا دانشور این اثر را ترجمه و انتشارات ترجمان آن را در ۵۱۹ صفحه چاپ و منتشر کرده است. همچنین برای علاقه‌مندان به نسخه الکترونیک آثار باید گفت، کتاب روزهای انقلاب از طریق نرم‌افزار «فیدیبو» نیز در دسترس است.

پرس و بدان

حکم تطهیر زمین سخت

در این ستون به پرسش‌های شماردباره حکم مسائل مختلف از نظر شرعی پاسخ خواهیم داد. شما مخاطبان گرامی می‌توانید با ارسال پیامک پرسش‌های خود را به شماره ۷۲۲۸۹+۳۰۰ با ما در میان بگذارید.

● سلام اگر موکت چسبیده به زمین نجس بشود چگونه باید آن را تطهیر کنیم؟
سرامیک و سنگ هم که آب در آن فرو نمی‌رود چطور؟

آیتا... العظمی خامنه‌ای

در مورد سؤال موکت چسبیده به زمین، بعد از زوال عین نجاست آب لوله‌کشی را به جای نجس وصل کند به گونه‌ای که همه آن محل را فرا گیرد و بنا بر احتیاط واجب با جابه‌جا شدن آب در حین اتصال به کر هرچند با فشار آب یا دست کشیدن، پاک می‌شود.

آیتا... العظمی سیستانی

زمین سنگ فرش و آجر فرش و زمین سختی که آب در آن فرو نمی‌رود، اگر نجس شود با آب قلیل پاک می‌گردد ولی باید به قدری آب روی آن بریزند که جاری شود و اگر آبی که روی آن ریخته‌اند از سوراخی بیرون نرود و در جایی جمع شود، برای پاک شدن آنجا باید آب جمع شده را با پارچه‌ای یا طرفی بیرون آورند.

آیتا... العظمی مکارم شیرازی

موکت چسبیده به زمین به وسیله آب لوله‌کشی پاک می‌شود و مقداری باید فشار داده شود و بهتر این است که غساله آن را با چیزی جمع کنند.

آیتا... العظمی وحید خراسانی

زمین سنگ فرش و آجر فرش و زمین سختی که آب در آن فرو نمی‌رود اگر نجس شود با آب قلیل پاک می‌گردد ولی باید به قدری آب روی آن بریزند که جاری شود و چنانچه آبی که روی آن ریخته‌اند از سوراخی بیرون رود همه زمین پاک می‌شود و اگر بیرون نرود جایی از زمین نجس که آب‌ها در آن جمع می‌شود نجس می‌ماند و برای پاک شدن آن باید به وسیله چیز پایی آب جمع شده را بر دارند و بهتر آن است که گودالی بکنند که آب در آن جمع شود بعد از آن بیرون بیاورند و گودال را با خاک پاک پر کنند.

امت واحده اسلامی

بررسی شاخصه های امت اسلامی در قرآن کریم و بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی

حمیده خلیل‌زاده^۱ «امت اسلامی» یکی از مفاهیمی است که در قرآن کریم بارها از آن صحبت شده است و از مواردی است که پیامبر اکرم^(ص) در سخنان گهربارشان به آن اشاره زیادی کرده‌اند و در دوره بعد از انقلاب اسلامی در گفتمان سیاسی و دینی نیز مطرح شده است. اندیشمندان اسلامی در تبیین و شرح آن اهتمام ویژه‌ای قائل شده‌اند تا معنا و تفسیر درستی از آن ارائه کنند. رسیدن به امت واحده اسلامی یکی از آرمان‌های اندیشمندان مسلمان است. این مفهوم در اندیشه پایه‌گذاران سیاسی گفتمان انقلاب اسلامی مورد تأکید واقع شده است آن‌چنان‌که در بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی زوایای مختلف این امر به طور مبسوطی بیان شده است. در ادامه به شرح ویژگی‌های «امت اسلامی» بر اساس این موارد پرداخته می‌شود.

اسوه بودن

امت اسلام، الگویی به‌دور از افراط و تفریط برای مردم هستند. در دین و آیین اسلام به الگوپذیری و الگوسازی نگاه ویژه‌ای شده است. در نص قرآن کریم این واژه به کار برده شده است و این امر نشان‌دهنده اهمیت این موضوع است چرا که هر فرد با الگوپذیری که مبتنی بر «هماندسازی» است به درجه مهمی در فرایند رشد خود می‌رسد. رهبر معظم انقلاب در سخنان خود ویژگی‌های امت اسلامی را ذکر کرده‌اند: «زنده نگه داشتن یاد مولود مبارک رسول اعظم^(ص) برای این است که ما به مضمون این آیه شریفه که فرمود: لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ خَسَنَةٌ لِمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَ ذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا عمل کنیم. پیغمبر اکرم^(ص) اسوه حسنه است، این را قرآن به‌صراحت می‌گوید. اسوه است یعنی چه؟ یعنی یک الگویی است که ما باید از این الگو تبعیت کنیم؛ در قله‌ای قرار گرفته، ما باید از این حضیض به سمت آن قله پیش برویم، حرکت کنیم. بشر تا آنجایی که می‌تواند باید حرکت کند به سمت آن قله، اسوه یعنی این،

(۱۴۰۱/۷/۲۳)

اعتدال

امت اسلام، امتی معتدل میان امت‌های دیگر است. یکی دیگر از ویژگی‌های امت اسلامی میانه‌روی است که اندیشمندان دینی و سیاسی به آن اشاره کرده‌اند. همان‌طور که در قرآن کریم در سوره بقره نیز ذکر شده است: وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ... و همان‌گونه (که شما را به راه راست هدایت کردیم) شمارا امتی میانه (ومعتدل) و پیراسته از افراط و تفریط) قرار دادیم تا (در ایمان، عمل، درستی و راستی) بر مردم گواه باشید و پیامبر^(ص) هم گواه بر شما باشد.

حجت خدا

امت اسلام، حجتی از سوی خدا بر دیگر امت‌هاست. در طول تاریخ در جهان اسلام موارد بیشماری را به عنوان حجت‌های خداوند بر زمین برای خلق دیده‌ایم. در قرآن کریم در سوره بقره آمده است: وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ... (یکی از معانی «شهداء علی الناس» حجت بودن برای مردم است.)

حق‌گرایی

امت اسلام، امتی حق‌طلب و جویای حقیقت است که خداوند متعال در قرآن کریم این امر را به عنوان شاخصه‌ای برای تمییز پیروان امت پیامبر^(ص) و غیر ایشان بیان کرده است: وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةً يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ.. طبق روایت، مقصود از «أُمَّةً يَهْدُونَ بِالْحَقِّ»، امت پیامبر اسلام^(ص) است. (نورالتقلین، ج۳، ص۱۰۵)

ایمان به خدا، از اوصاف امت اسلام و رمز برتری آن بر دیگر امت‌ها ذکر شده است. ایمان به خدا به عنوان یک ویژگی که می‌تواند مسلمانان را در هر مسئله‌ای پیروز کند مطرح می‌شود در سوره آل عمران ذکر شده است: كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ... و تَوَمَّنُونَ بِاللَّهِ. همچنان که تأکید بزرگان در این امر نشان دهنده اهمیت این شاخصه است: وَلَا تَقُولُوا وَلَا تُخَرِّتُوا وَ أَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِنَّ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ. نه سستی کنید و نه محزون باشید، اگر مؤمن هستید، علو رتبه دارید و آن همه بالاترید. لکن مهم ایمان است. و چطور تحصیل کنیم ایمان را؟ «اسلام» شهادتین است، «ایمان» حظ قلب است. آن چیزی را که زبان بگوید و تلقین کند به قلب و قلب قبول کند، باور کند. اگر باور کردید که خدای تبارک و تعالی قادر مطلق است، حی مطلق است، وجود مطلق است، قادر عظیم‌الشان است، اگر باور کردید این معنا را، دیگر نه جزئی است و نه سستی. یک جلوه‌ای از این ایمان در شما پیدا شد و به واسطه همین جلوه ایمان این سد غلطی که باور کردنش نبود شکست. سدی که تمام قدرت‌ها، تمام ابرقدرت‌ها، تمام حکومت‌ها، پشتیبان آن بودند. تمام حکومت‌های اسلامی-شاید استثنا بشود کردیکی دوتا را-تمام حکومت‌های اسلامی پشتیبان بودند. تمام قدرت‌های بزرگ پشتیبان بودند.»

(۱۳۵۸/۰۳/۲۵)

هدایت‌گری

هدایت به حق، از ویژگی‌های امت اسلام است. از آموزه‌های قرآن کریم برای ما این است که بدانیم امت اسلامی هدایتگر هستند و خلق را به سوی حق هدایت می‌کنند و مومن خلقتنا آمة یهدون بالحق و به یعدلون. و از آن‌ها که آفریدیم، گروهی به حق هدایت می‌کنند، و به حق اجرای عدالت می‌نمایند. رهبر معظم انقلاب در سخنان خویش به این نکته اشاره می‌کنند و می‌فرمایند: «ا... ولی الذین امانوا یُخْرِجُهُم مِنَ الظلمات الی النور، از ظلمات خرافات، از ظلمات گمراهی‌ها، از ظلمت ترس، از ظلمت توهمات، انسان خارج می‌شود «الی النور»، نور هدایت، نور معرفت، نور تقرب به پروردگار، نور انس با پروردگار. این‌ها خصوصیات [است] که با ناشستن با قرآن و انس با قرآن برای انسان به‌وجود می‌آید و ما به این احتیاج داریم. امت اسلامی امروز به این احتیاج دارد،

(۱۳۹۳/۰۴/۰۸)

امر به معروف و نهی از منکر

امت اسلام، امرکننده مردم به انجام نیکی‌ها و نهی‌کننده از منکر است. در سوره آل عمران آیه ۱۱۰ آمده است: كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَ تَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ... شما بهترین امتی هستید که (برای اصلاح جوامع انسانی) پدیدار شده‌اید، به کار شایسته و پسندیده فرمان می‌دهید و از کار ناپسند و زشت بازمی‌دارید و (از روی تحقیق، معرفت، صدق و اخلاص) به خدا ایمان می‌آورید. همچنان که طراحان حکومت اسلامی به این امر تأکید و رهبر معظم انقلاب نیز ذکر کرده‌اند: «امر به معروف و نهی از منکر که در واقع به‌نوعی زیربنای همه حرکات اجتماعی اسلام است»پها ثِقَامُ القُرَائِصِ، امر به معروف یعنی همه مؤمنان در هر نقطه‌ای از عالم، موظف هستند جامعه را به سمت نیکی، به سمت معروف، به سمت همه کارهای نیکو حرکت دهند و نهی از منکر یعنی همه را از بدی‌ها، از پستی‌ها، از پلشتی‌ها دور بدارند. هر کدام از این چهار شاخص به‌نحوی ترجمان ساخت و هندسه نظام اسلامی است.»

(۱۳۹۴/۰۱/۰۱)

برتری

امت اسلام، امتی برتر به دلیل ایمان به خدا و انجام امر به معروف و نهی از منکر است. همان‌طور که در موارد قبل اذعان کردیم امت اسلامی با دو شاخصه مهم ایمان به خدا و انجام امر به معروف و نهی از منکر می‌تواند پایه‌های مستحکم امت اسلامی و جامعه ایمانی را برپا بدارد.

گواه اعمال

اعتقاد به گواهی امت اسلام در قیامت بر اعمال امت‌ها یکی دیگر از شاخصه‌های مهم در میان امت اسلامی است. و کذلک جعلنکم امة وسطا لتکونوا شهداء علی الناس... اگر مقصود از «شهداء علی الناس» همان معنای ظاهری‌اش یعنی گواه بودن باشد، گفتنی است: فعل مضارع «لتکونوا» و نیز تحقق دقیق گواهی، قرینه است بر اینکه ظرف شهادت، قیامت است و مفسران هم این گواهی را مربوط به قیامت دانسته‌اند.

(مجمع البیان، ج ۱، ص ۴۱۷)